

THEMANUMMER 26, NAJAAR 2024 / LEEFBAAR

HEVO

360°

Visie
**SYMBOOL EN
DRAGER VAN
EEN STERKE
GEMEENSCHAP**

Uitdaging
**FLEXIBEL EN
DUURZAAM
SCHOOLGEBOUW**

De cirkel rond
**ZORGT RAVIJNJAAR
2026 VOOR
VERSCHRALING?**

PARTICIPATIE, EEN LAST OF EEN LUST?

Sinds de invoering van de nieuwe Omgevingswet begin dit jaar, houdt het onderwerp participatie de gemoederen bezig. Participatie is een vast onderdeel geworden van het aanvragen van een omgevingsvergunning en wordt vaak als een vertragende factor gezien in een tijd waarin de noodzaak om extra woningen en netcapaciteit bij te bouwen juist extreem hoog is. Overheden en initiatiefnemers zijn nog zoekende naar een juiste toepassing van participatie. Officieel is het vereist om participatie in te zetten om 'vast te stellen of er voldoende draagvlak in de omgeving is' voor een plan.

Het klinkt bijna als een noodzakelijke, hinderlijke verplichting en in de praktijk nodigt het beroepsbezwaarmakers bovendien uit om extra zand in de raderen te strooien. Toch is het interessant om het fenomeen participatie tegen het licht van een bredere maatschappelijke ontwikkeling te houden. Decennia van individualisering en de daarmee gepaard gaande vereenzaming hebben inmiddels geleid tot een groeiende behoefte aan gezamenlijkheid, ontmoeting, sociale interactie en voor elkaar zorgen. Het begrip *noaberschap* is ook terug te vinden in het politieke landschap.

We hebben weer in toenemende mate aandacht voor sterke leefgemeenschappen en vitale wijken. In onze beroepspraktijk betekent dit dat wij ons bij het ontwikkelen van een gebouw niet beperken tot de wensen van de gebruikers, maar vooral kijken naar de toegevoegde waarde voor de omgeving waarin het gebouw zich bevindt. Dit kan alleen slagen wanneer de wensen en belangen van de omgeving adequaat worden betrokken. Vanuit kracht gaan we op zoek naar de belangen en mogelijke bijdragen vanuit de omgeving die de eindoplossing verrijken. Michiel Otto en Eefke Winkelmolen beschrijven in dit magazine prachtig hoe zij dit principe vanuit hun innerlijke overtuiging toepassen. Feitelijk gaat het verder dan participatie; we spreken liever over uitnodigen en betrekken. Daarmee is participatie niet een last, maar een lust om op deze wijze bij te dragen aan een leefbare gemeenschap!

Ewoud van der Sluis
Directievoorzitter HEVO

Uitgave

360° is het relatiemagazine van HEVO dat tweemaal per jaar verschijnt. Het blad wordt gedrukt op FSC-gecertificeerd papier.

Concept en ontwerp

Zuiderlicht

Redactie en eindredactie

HEVO (Trudy van Hoek) en Zuiderlicht

Tekst

Zuiderlicht, John Custers, Bart Bakker en HEVO

Fotografie

Philip Driessen, Atelier PRO, Mike van Schoonderwalt, RoosRos Architecten, Frank Hanswijk Fotografie, Studio Kleurmerk en Getty Images

Illustraties

Leendert Masselink en Zuiderlicht

Drukwerk

DPN Rikken Print

Dank aan alle medewerkers, klanten en relaties die hun medewerking verleenden aan de totstandkoming van dit blad. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder toestemming van HEVO.

Statenlaan 8
5223 LA 's-Hertogenbosch
+31 (0)73 6 409 409
info@hevo.nl
hevo.nl
X @HEVO_actueel
f facebook.com/HEVObv
in nl.linkedin.com/company/hevo
p nl.pinterest.com/HEVObv
y youtube.com/user/HEVObv

VISIE / 4

De nieuwe brandweerkazerne op Urk is vol enthousiasme in gebruik genomen. Het gebouw ademt het grote belang dat de gemeente Urk hecht aan veiligheid.

MIJN MISSIE / 14

Michiel Otto, directeur bij HEVO, over zijn passie voor maatschappelijk vastgoed en zijn verlangen naar verandering.

DE CIRKEL ROND / 20

Vanaf 2026 ontvangen gemeenten aanzienlijk minder financiële ondersteuning van het rijk. Hoe kunnen zij een aantasting van de leefbaarheid voorkomen?

MIJNSCHOOL / 24

Standaardisatie met maatwerk voor het primair onderwijs.

MijnSchool: dromen waarmaken.

VANUIT HET NULPUNT / 31

Bart Bakker over een waardevol kader om complexe vraagstukken in zorg, welzijn en wonen effectief aan te pakken.

UITDAGING / 10

Binnenkort neemt het Eijkhagen College een flexibel, energieneutraal schoolgebouw in gebruik. Bij de nieuwbouw moesten de nodige uitdagingen worden overwonnen.

FEITEN EN CIJFERS / 8

Om inzicht te krijgen in manieren om CO₂-uitstoot te verminderen berekenen we regelmatig de uitstoot van gebouwen. Op welke punten is de meeste winst te behalen?

DUURZAAM / 16

Maatschappelijke huisvesting moet een stuk duurzamer en toekomstklaar worden gemaakt. Daarom werken we aan duurzame en circulaire gebouwen.

MIJN PLEK / 18

Onlangs opende in Houten het integraal kindcentrum Van Harte de deuren. Basisschooldirecteur Martijn van Kooten vertelt over een proces vol onverwachte wendingen.

EERSTE GRAADS / 26

Om de leefbaarheid te vergroten is de betrokkenheid van alle gebruikers en de omgeving van cruciaal belang bij de ontwikkeling van maatschappelijk vastgoed.

HORIZON / 27

Korte berichten en nieuwe opdrachten.

Nieuwbouw brandweerkazerne Urk

In gesprek met Roland Beekman,
teamleider incidentbestrijding
NoordOost, Brandweer Flevoland

SYMBOOL EN DRAGER VAN EEN STERKE GEMEENSCHAP

De brandweer op Urk heeft met enthousiasme zijn nieuwe kazerne in gebruik genomen, tot vreugde van zowel de vrijwilligers als de lokale gemeenschap. Het gebouw ademt in alles het grote belang dat de gemeente Urk hecht aan de veiligheid van haar inwoners. Tevens is de kazerne een belangrijke drager van de gemeenschap op Urk. Roland Beekman, teamleider incidentbestrijding NoordOost van Brandweer Flevoland, vertelt waarom deze gemeenschap zo sterk is en welke rol de brandweerkazerne daarin speelt. HEVO begeleidde het project vanaf het opstellen van het Programma van Eisen en het ontwerpproces tot en met de uitvoering.

ROLAND BEEKMAN is teamleider incidentbestrijding in het gebied NoordOost van Brandweer Flevoland. Hij geeft leiding aan elf brandweerposten, waaronder Urk. Alle posten worden bemenst door vrijwilligers, die worden aangestuurd en ondersteund door een klein aantal beroepskrachten, waaronder Beekman. Urk is één van de vier zogenaamde continuïteitsposten in de regio, waar de brandweer 24/7 paraat en inzetbaar is voor bestrijding van branden, technische hulpverlening, bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen en hulpverlening bij waterongevallen. In het gebied NoordOost van Brandweer Flevoland werken ongeveer 300 vrijwilligers, waarvan 45 op Urk. Urk is in Flevoland de enige brandweerpost waar ook vrijwillige duikers actief zijn.

Niet in, maar op Urk

'Deze brandweerpost is bijzonder en onderscheidt zich van andere posten. De inwoners van Urk zien zichzelf als eilandbewoners. Ze zeggen dan ook niet dat ze in Urk wonen, maar op Urk. Het is een oud eiland. Eilanders denken vaak net iets anders dan andere mensen. Zij moeten het zelf rooien en oplossen. En dat doen ze met elkaar. Dat gevoel zit in hun haarvaten verankerd. Wij zorgen er met elkaar voor dat de brandweerpost op Urk wordt bemenst. En dat doen we met velen. Samen zorgen we voor de veiligheid, maar we zijn ook altijd bereid anderen te helpen. Daarom hebben we nooit moeite om hier vrijwilligers te vinden.'

*De gemeenschap is
hier enorm betrokken;
iedereen helpt mee.*

Mensen melden zich gewoon aan. Ze willen graag bij de brandweer omdat ze het belangrijk vinden om wat voor de maatschappij te betekenen. Het helpt daarbij wel dat veel mensen niet alleen op Urk wonen, maar ook werken. Dat maakt het eenvoudiger om als vrijwilliger bij de brandweer te werken, omdat je dan altijd op tijd op de kazerne kunt zijn.'

Ook bedrijven werken mee

'De grote betrokkenheid van de gemeenschap blijkt ook uit de medewerking van bedrijven. Wij moeten regelmatig oefenen. Dat doen we het liefst zo min mogelijk op de eigen locatie. Het wordt realistischer als we bij een bedrijf bijvoorbeeld een ongeval kunnen ensceneren, waarbij misschien ook nog brand uitbreekt. Het is hier nooit een probleem om de medewerking van een bedrijf te krijgen. Men vindt dat vanzelfsprekend, ook als dat betekent dat je bedrijf een of enkele medewerkers een paar uur kwijt is. Bedrijven vragen daar ook nooit geld voor. Bij andere brandweerposten in deze regio zijn bedrijven hierin wel wat kritischer.'

Weer centraal in het dorp

‘Onze kazerne was verouderd, zowel technisch als qua voorzieningen en omvang. Onze nieuwe brandweerauto’s pasten er qua aantal niet in. Door de groei van Urk lag de kazerne bovendien niet meer centraal in het dorp. Vandaar de keuze voor nieuwbouw, waarbij de huidige locatie als uitgangspunt is genomen. Deze is namelijk perfect voor de brandweer; dicht bij het oude dorpscentrum. Dat heeft smalle steegjes – *ginkies* heten die op z’n Urks – met veel huizen die dicht op elkaar staan. Een brand kan dus snel overslaan. Daarbij zijn er ook een haven met bedrijvigheid en een groot en nog groeiend industrieterrein. Daar wil je niet ver vandaan zitten. De nieuwe kazerne grenst aan de andere kant aan nieuwbouwwijken. Daar wonen veel van onze vrijwilligers, die zo snel op de kazerne kunnen zijn. Al met al zijn we weer centraler in het dorp gepositioneerd. Overigens heeft het huidige perceel geen makkelijke vorm. Dat was wel een uitdaging bij het ontwerp.’

Grote zichtbaarheid

‘De nieuwe kazerne ligt aan een doorgaande weg en heeft een grote zichtbaarheid. Het is een mooi pand dat opvalt en voor de brandweer werkt als een prachtige showroom. Het straalt uit dat Urkers trots zijn op hun brandweer, op z’n Urks *groos op Urrek in oenze brandweer*. Vanwege de gewenste zichtbaarheid is er bewust gekozen voor grote glazen roldeuren. Vanaf de weg zie je de voertuigen allemaal goed staan. En in het donker is de binnenkant van de kazerne verlicht. Dat is een investering die niet direct nodig is, maar wel helpt om ons te profileren richting de samenleving. En het ziet er ook nog eens erg mooi uit.’

Multifunctioneel

‘De gemeente stelde als eis dat dit gebouw multifunctioneel moet zijn. De kazerne beschikt daarom over twee vergaderruimten die ook beschikbaar zijn voor maatschappelijke organisaties en verenigingen van buitenaf. Daarnaast is het gebouw een opvanglocatie bij grote incidenten op Urk of in de regio. Dan kunnen wij mensen hier ontvangen en wat te eten of drinken voor ze maken. Een andere eis van de gemeente was dat het gebouw energieneutraal en gasloos moest worden. Dat is gelukt. Als extra duurzaamheidsmaatregel zijn er circulaire materialen gebruikt door een houten in plaats van een stalen constructie toe te passen. Overigens zijn bij de bouw van de kazerne veel bedrijven uit Urk en omgeving betrokken. Er was weliswaar een Europese aanbesteding, maar wij en de gemeente zijn erg blij dat lokale bedrijven die hebben gewonnen. Dat past bij de rol van een kazerne in en voor de gemeenschap.’

Grote betrokkenheid

‘De vrijwilligers zijn intensief betrokken bij het ontwerp- en bouwproces. Het mooie is dat zij hun werk bij de brandweer combineren met een reguliere baan. Vanuit die baan brengen ze allemaal hun eigen kennis en expertise in. De een heeft verstand van warmtepompen, de ander is elektricien, monteur, schilder of stukadoor. Op elk vakgebied is er wel iemand die er veel van weet, en die kennis bracht iedereen graag in. Als je mensen ergens bij betreft, willen ze graag helpen. En als je met hun inbreng iets doet, worden ze vanzelf enthousiast. En dat enthousiasme is er over de nieuwe kazerne. Het is een groot verschil met

69

Elke vrijwilliger bracht zijn eigen kennis en expertise in.

wat we hadden; het is ruim, goed verzorgd en knus. We moeten het gebouw alleen nog wat warmer maken door er meer persoonlijke dingen in te brengen.’

Thuis

‘Ik vind het vooral belangrijk dat we er in zijn geslaagd hier een echt thuis van te maken. Niet alleen voor de gemeenschap, maar zeker voor de vrijwilligers zelf. Zij besteden veel tijd aan de brandweer. Ze komen hier bijna elke week minimaal één avond oefenen. Daarnaast worden ze gemiddeld ruim twee keer per maand ingezet bij een brand of een ander incident. Daarom moet dit een prettige locatie zijn om te

verblijven. Om met elkaar incidenten te kunnen nabespreken. Maar ook voor een gezellig samenzijn. Een plek waar de vrijwilligers contact hebben met elkaar, elkaar goed weten te vinden en van elkaar op aan kunnen. Vandaar ook de goed ingerichte sportruimte in de kazerne. Vrijwilligers kunnen er op elk gewenst moment gebruik van maken. We willen hen graag de gelegenheid bieden aan hun conditie te werken. Brandweerwerk is zwaar; het is van groot belang vitaal en fit te blijven.’

Veiliger Urk?

‘De aanrijtijden naar incidenten zullen gemiddeld wat korter zijn nu. En we hebben een kazerne met goede arbeidsvoorzieningen en mogelijkheden om ons materieel en onze uitrusting goed te bewaren en onderhouden. Dus ja, dat zal de veiligheid op Urk wel ten goede komen. Daarnaast heeft de kazerne een positief effect op de gemeenschap. Urk laat hiermee zien de veiligheid voor de eigen inwoners erg belangrijk te vinden. Daarvoor verdient de gemeente veel waardering.’

HEVO AAN HET WOORD

Bij het opstellen van het Programma van Eisen gaven gemeente Urk en Veiligheidsregio Flevoland aan de voorkeur te hebben voor een duurzaam gebouw dat toekomstbestendig is. Dit blijkt onder andere uit de opvallende houten constructie in de remise, de ruimte waar brandweerauto’s en andere voertuigen worden gestald. Daarnaast zijn er ook tal van duurzame keuzes gemaakt die minder zichtbaar zijn. Het gebouw is gasloos en energieneutraal, en verschillende materialen zijn demontabel uitgevoerd zodat ze in de toekomst eenvoudig hergebruikt kunnen worden.

De nieuwe brandweerkazerne heeft een brutovloeroppervlakte van ongeveer 1.100 m² en biedt onderdak aan een brandweerkorps van 45 vrijwilligers. De kazerne beschikt over een eerstelijns en tweedelijns voertuigstalling voor maximaal 10 voertuigen. Op de begane grond bevinden zich de hoofdentree en de zogenaamde uitrukingang. Daarnaast zijn hier de afgesloten ondersteunende functies ondergebracht, waaronder omkleedruimten, een duikersruimte, werkplaatsen, een briefingruimte, een commandopost, sanitaire voorzieningen en twee flexibele ruimten die in de toekomst als slaapvertrekken kunnen worden ingericht.

Naast een toekomstbestendig en duurzaam gebouw is de kazerne bovenal een nieuw thuis voor de vrijwillige brandweer van Urk. Op de verdiepingen bevinden zich de kantoren, instructieruimten, de sportruimte en – heel belangrijk voor de brandweerland – de kantine en ontmoetingsruimte. Deze laatste wordt gebruikt voor cursusbijeenkomsten en speelt een cruciale rol bij het verwerken van emotionele ervaringen als team. In tegenstelling tot de oude kazerne beschikt de nieuwe brandweerkazerne over een eigen oefenterrein.

Multifunctionaliteit was een belangrijke voorwaarde voor de gemeente. Door de zonering in de beveiligingsschil kan de gemeente ook gebruikmaken van de aanwezige vergadervoorzieningen.

Brandweer Urk is met de nieuwe brandweerkazerne klaar voor de toekomst.

Meer weten?

Vraag Louk Linders
E louk.linders@hevo.nl
M +31 (0)6 19 97 93 69

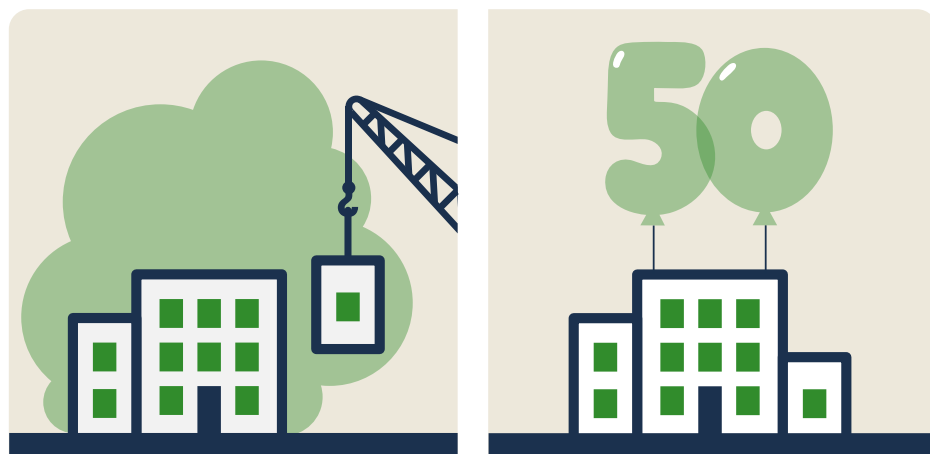
VERMINDEREN VAN CO₂-UITSTOOT EN ENERGIEVERBRUIK

Wij werken graag en met enthousiasme aan het verkleinen van de impact op het klimaat van de bouwprojecten die wij begeleiden. Om inzicht te krijgen in manieren om de CO₂-uitstoot te verminderen – binnen de kaders van kosten en kwaliteit – berekenen we regelmatig de uitstoot van gebouwen. Daarbij kijkt HEVO naar uitstoot tijdens het bouwproces, materiaalgebonden emissies én uitstoot die voortvloeit uit het energieverbruik. Onlangs deden we dit voor recent gebouwde en nog te realiseren huisvesting voor maatschappelijke organisaties. We zetten de belangrijkste feiten en cijfers op een rij.

VERHOUDING

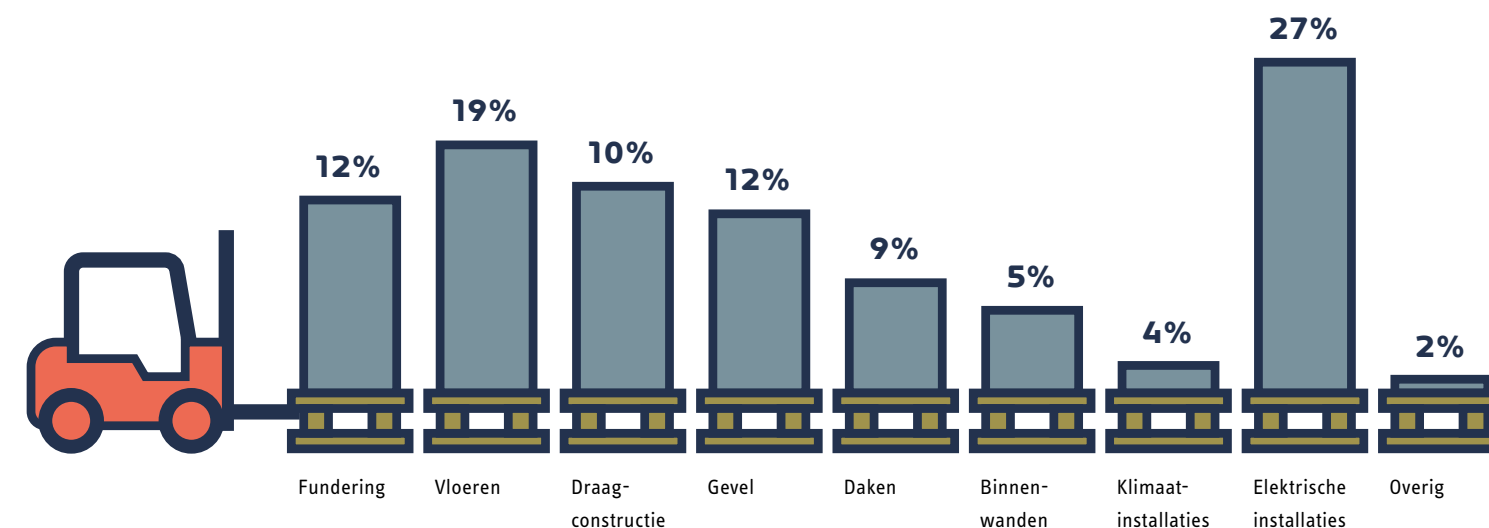
1:1

Bij de onderzochte gebouwen bleek de CO₂-uitstoot tijdens de bouw ongeveer gelijk te zijn aan de CO₂-uitstoot gedurende 50 jaar gebruik.

MEER DAN
800 KEER
OM DE AARDE

In totaal stoot een gebouw ± 820 kg CO₂ per m² uit tijdens de volledige levensduur. Voor een gemiddeld gebouw van 6.000 m² komt dit neer op ± 4,9 miljoen kg CO₂, wat gelijkstaat aan de uitstoot van meer dan 32,5 miljoen auto-kilometers.

DE MATERIAALIMPACT ONTLEED

Voor al 'zware' gebouwonderdelen, vaak van beton, veroorzaken een aanzienlijke CO₂-uitstoot. Denk aan funderingen, vloeren en constructies. De impact kan verlaagd worden door lichtere constructies te gebruiken, materialen van biologische oorsprong toe te passen en bouw delen of donorconstructies opnieuw te gebruiken. Voor de andere onderdelen ligt de emissie lager, maar ook hier is zeker winst te behalen.

PV-panelen

Om volledig energieneutrale gebouwen te realiseren wordt vaak gebruikgemaakt van energieopwekking met PV-panelen. De impact van de productie van deze panelen is groot. En dus rijst de vraag: hoe zorgen we voor energiezuinige gebouwen zonder een overvloed aan PV-panelen te installeren? Het beperken van de energievraag door andere slimme maatregelen lijkt de sleutel tot de oplossing.

Te realiseren verlaging

Kijkend naar best practices lijkt het haalbaar om de gemiddelde uitstoot met ongeveer 500 kg CO₂ per m² te verlagen. Dit resulteert in een verlaging van 1,4 miljoen kg CO₂ voor een gemiddeld IKC en zo'n 4,6 miljoen kg CO₂ voor een gebouw voor voortgezet onderwijs.

HEVO RIJDT
ELEKTRISCH **95%**

Uiteraard streven we er ook naar om onze eigen CO₂-uitstoot te verminderen. Dit doen we bijvoorbeeld door met het openbaar vervoer te reizen en elektrisch te rijden. Inmiddels is bijna 95% van de leaseauto's die wij gebruiken geëlektrificeerd. Als je dat afzet tegen het Nederlandse gemiddelde van 5,7% lopen we daarin voorop.

GEbruikte REKEN-METHODES

Er zijn verschillende methodes om emissies te berekenen en evenveel indicatoren om de uitstoot te kwantificeren. Voor de materiaalgebonden emissies gebruiken we het rekenprotocol Paris Proof (PPI of PPM). Voor het energieverbruik van de gebouwen gedurende hun levensduur berekenen we de uitstoot over een gebruiksperiode van 50 jaar, volgens de richtlijnen van NTA 8800. Dit levert ook inzicht in de mate waarin het gebouw BENG of ENG is: (bijna) energieneutraal gebouw.

Meer weten?

Vraag Winifred van den Bosch
E winifred.bosch@hevo.nl
M +31 (0)6 12 11 67 28

NIEUW EIJKHAGEN COLLEGE BIEDT ELK KIND HET BESTE ONDERWIJS

De uitdaging: realiseer een flexibel en duurzaam schoolgebouw met optimale mogelijkheden voor gedifferentieerd onderwijs en bewegen in het groen én zorg voor minder parkeeroverlast voor de buurt.

Na de kerstvakantie wordt in Landgraaf (regio Parkstad Limburg) het nieuwe Eijkhagen College in gebruik genomen. Deze school voor algemeen voortgezet onderwijs ligt op een prachtige locatie en telt zo'n 1.350 leerlingen. Zij krijgen straks onderwijs in een flexibel, energieneutraal gebouw dat optimaal kan inspelen op de behoeften van school, docenten en leerlingen. Bij de nieuwbouw moesten de nodige uitdagingen worden overwonnen, vertellen Marjon Epema, lid van het College van Bestuur van de Stichting Voortgezet Onderwijs Parkstad Limburg (SVOIPL) en Arthur van Kempen, senior projectmanager bij HEVO.

De keuze voor nieuwbouw

Het Eijkhagen College ligt op een groot eigen terrein met sportvelden in het zuiden van de gemeente Landgraaf, grenzend aan het Eikenbos. Bij de opstelling van het Integraal Huisvestingsplan 2021-2036 kwamen de gemeente en de SVOIPL tot de conclusie dat renovatie van het oude gebouw uit 1974 geen optie was. 'Het oude schoolgebouw lag boven oude mijngangen en er was sprake van scheurvorming', aldus Marjon Epema. 'Puur constructief leverde het gebouw ook te veel beperkingen op om onze onderwijsvisie te realiseren. Daarenboven heeft de gemeente hoge ambities voor de verduurzaming van schoolgebouwen. We wilden een energieneutraal gebouw. Dat was met renovatie nooit gelukt.'

Differentiatie én interactie

De SVOIPL wil elk kind het beste onderwijs bieden, afgestemd op de mogelijkheden en behoeften dat het heeft. 'We hebben daar nu geen last meer van, maar toen we met de planvorming voor dit gebouw begonnen, hadden wij moeite om nieuwe docenten te vinden', vertelt Marjon Epema. 'Dat komt onder meer omdat je in Zuid-Limburg niet zomaar docenten van over de grens kunt werven. Dat maakte het noodzakelijk om ons onderwijs anders te organiseren. Daarvoor is het nieuwe schoolgebouw opgebouwd vanuit leerpleinen. De alfa-, bèta-, gamma- en creatieve vakken zitten elk gegroepeerd rond zo'n leerplein. Zo kunnen we bijvoorbeeld bepaalde lesstof aan leerlingen uit verschillende klassen tegelijk aanbieden. Onze middelen worden dan efficiënter ingezet en we kunnen in ons onderwijs meer differentiëren.'

De ervaringen met corona hebben de indeling en inrichting van het nieuwe gebouw beïnvloed, vervolgt Marjon Epema. 'Er was toen minder interactie tussen kinderen en dat leidde vaker tot onderlinge onrust. Daaruit blijkt dat naast cognitie ook socialisatie en personificatie belangrijk zijn op een school. Kinderen moeten zichzelf ontdekken in de puberteit. Ze moeten in een groep leren hun positie te bepalen. Het bevorderen van interactie speelt daarom een grote rol in het nieuwe gebouw.'

Corona heeft gezorgd voor grotere verschillen in hoe goed kinderen meekomen op school. Dat maakt het noodzakelijk kinderen meer mogelijkheden aan te bieden om te kunnen leren, maar ook om zich bijvoorbeeld terug te trekken of samen te werken.'

Flexibel en energieneutraal

Ten behoeve van de gewenste differentiatie is het nieuwe schoolgebouw flexibel in te delen, vertelt Arthur van Kempen. 'Op elk van de drie verdiepingen kunnen we bijvoorbeeld met tussenwanden grote onderwijsruimten maken. De gekozen bouwmethode bevordert de flexibiliteit. Het gebouw is relatief makkelijk uit te breiden of in te krimpen. Dat was een uitgangspunt bij de nieuwbouw, omdat er in Parkstad Limburg tot voor kort sprake was van krimp. Inmiddels gaan de prognoses overigens uit van een stabiel aantal leerlingen in de toekomst.'

Naast flexibel is de nieuwe school energie-neutraal en zoveel mogelijk gebouwd met duurzame materialen. Er liggen 1.500 zonnepanelen op het dak en de school kreeg een stroomaansluiting net voordat daar wegens de netcongestie beperkingen aan werden gesteld. Met die aansluiting kon er tijdens de bouw gebruik worden gemaakt van elektrisch bouwmate-rieeel. Er was daardoor nauwelijks uitstoot van stikstof.

Logistiek

Het nieuwe Eijkhagen College is gebouwd terwijl het naastgelegen oude gebouw nog in gebruik was. Om de overlast te beperken, zijn zowel het ontwerp- als bouwproces van tevoren zeer gedetailleerd uitgewerkt, legt Arthur van Kempen uit. 'Het was duidelijk wat wanneer zou gebeuren. Zo konden we bijvoorbeeld afspreken dat tijdens examenweken geen bouwwerkzaamheden buiten zouden plaatsvinden. De overlast is daardoor minimaal gebleven. De vele bomen op het terrein en de plaatsing van de bouwketen tussen het oude gebouw en de nieuwbouw hebben hierbij geholpen.'

Een apart logistiek probleem was de grote parkeeroverlast in de buurt door het brengen en halen van leerlingen. De informatieavonden voor omwonenden wezen de weg naar een oplossing. Het schoolterrein krijgt straks een eigen *kiss and ride* zone. Volgens Arthur van Kempen een schoolvoorbeeld van de goede participatie in dit project. 'Niet alleen met de buurt, maar ook met de docenten en leerlingen. Zij zijn vanaf het begin intensief betrokken bij het hele traject.'

Samenwerking

HEVO begeleidde de nieuwbouw en trad op als risicodragend projectmanager. Marjon Epema is daar blij mee. 'Bouwen is niet onze primaire hoofdtaak en expertise. We moeten onze middelen doelmatig en rechtmatig inzetten. Dan kun je het best een partij inschakelen die wel de expertise heeft, de risico's kent en weet hoe daarmee om te gaan. Dat heeft hier goed uitgepakt. De nieuwbouw is binnen tijd en budget opgeleverd. Dat vind ik in deze tijd van oplopende materiaalprijzen en steeds complexere regelgeving knap. Daarnaast ben ik erg blij met de prachtige samenwerking met onze leerlingen, onze facilitaire afdeling onder leiding van John Plum, de medewerkers van Eijkhagen, de omwonenden en de gemeente Landgraaf en wethouder Freed Janssen.'

Enthousiast

Met de ingebruikname van de nieuwbouw op 6 januari 2025 wordt de eerste fase van het project afgerond. Wat volgt zijn de sloop van het oude gebouw, de herinrichting van het terrein en de aanleg van nieuwe sportvelden. Marjon Epema kijkt er met veel verwachting naar uit. 'Met zoveel groen rondom en zoveel sportmogelijkheden wordt dit een prachtige school. Dat groen is in onze onderwijsvisie van groot belang. Wij streven naar een frisse school en de meest frisse school vind je buiten. De docenten en leerlingen kijken ernaar uit dat het straks helemaal klaar is. Er is bij iedereen alvast veel enthousiasme om het nieuwe gebouw te betrekken.'

“

Ik ben blij met de prachtige samenwerking.

Marjon Epema

Meer weten?

Vraag Arthur van Kempen
E arthur.kempen@hevo.nl
M +31 (0)6 24 23 25 95

“

Het gebouw is relatief makkelijk uit te breiden of in te krimpen.

Arthur van Kempen

Michiel Otto en zijn passie voor maatschappelijk vastgoed

ONTMOETING ALS AANJAGER VOOR LEEFBARE EN STERKE GEMEENSCHAPPEN

HEVO staat bekend als een organisatie die ambities en strategische doelen waarmaakt voor dé beste huisvesting voor werken, leren, wonen en zorgen. Aan de basis hiervan liggen passie en maatschappelijke betrokkenheid. Mensen werken bij HEVO omdat ze met hart en ziel willen bijdragen aan het realiseren van maatschappelijke waarde. Ze doen dat elk vanuit een persoonlijke motivatie. In deze rubriek vertellen ze waarom en hoe ze invulling geven aan hun missie en die van HEVO. Dit keer is het de beurt aan Michiel Otto, directeur bij HEVO.

Waar komt dat hart vandaan?

‘Ik voel een sterke maatschappelijke betrokkenheid en een verlangen naar verandering, gedreven door de overtuiging dat een vitale gemeenschap goede voorzieningen, sociale cohesie en een gezonde leefomgeving nodig heeft. Ik geloof dat weloverwogen besluiten voortkomen uit open communicatie over elkaars belangen, waarbij we echt naar elkaar luisteren en ruimte creëren voor samenwerking. Maatschappelijk vastgoed kan hierin een cruciale rol spelen door ruimte te bieden voor ontmoeting, culturele activiteiten en sociale interactie.

Zo creëren we een basis voor een omgeving waar mensen zich kunnen verbinden, en waar initiatieven kunnen ontstaan die de gemeenschap versterken. Door slim in te spelen op de behoeften van de gebruikers en de omgeving, kunnen we duurzame en inclusieve oplossingen realiseren die niet alleen de fysieke ruimte verbeteren, maar ook de sociale dynamiek bevorderen. Op deze manier dragen we bij aan een leefbare toekomst voor iedereen. Ik probeer overigens niet alleen via mijn werk bij te dragen aan een sterke en vitale gemeenschap. In mijn vrije tijd ben ik – achter de schermen – actief voor een lokale politieke partij.’

Wat drijft jou bij het realiseren van maatschappelijk vastgoed?

‘Vaak is HEVO al in een vroeg stadium bij een proces betrokken en fungeren we als partner naast onze opdrachtgevers. Dit stelt mij in staat om in te spelen op hun behoeften en uitdagingen en mijn maatschappelijke betrokkenheid in te zetten. Regelmatig stuit ik op vraagstukken die verband houden met gemeenschapszin en leefbaarheid, waarbij ik een belangrijke rol zie voor maatschappelijk vastgoed in het oplossen hiervan. Het werken met concrete vragen en praktijkcases vind ik bijzonder inspirerend. Binnen zo’n samenwerking komen bezieling en motivatie tot leven, en kunnen we samen de visie voor maatschappelijk vastgoed vertalen naar duurzame en betekenisvolle oplossingen die de gemeenschap ten goede komen.

Het coachen en ondersteunen van jongere collega’s die aan dezelfde vraagstukken werken, en hen helpen bij hun groei en ontwikkeling, geeft me energie en een gevoel van voldoening. Door samen te werken vormen we sterke teams die onze opdrachtgevers adviseren en begeleiden bij het realiseren van het beste maatschappelijk vastgoed. Deze samenwerking bevordert niet alleen de professionele ontwikkeling van onze collega’s, maar versterkt ook onze collectieve expertise, waardoor we in staat zijn om innovatieve en duurzame oplossingen te bieden die daadwerkelijk bijdragen aan de leefomgeving en gemeenschapszin. Het is motiverend om te zien hoe we samen impact maken.’

Welke rol heeft maatschappelijk vastgoed?

‘Na decennia van neoliberalisme en digitalisering, waarin het individu en de marktwerking centraal kwamen te staan, is er nu weer meer aandacht voor gemeenschapszin. Er is grote behoefte aan plekken voor ontmoeting en sociale interactie. Dit geldt voor inwoners van dorpen, buurten en wijken, maar ook voor studenten en leerlingen die bijvoorbeeld op een campus een ‘gemeenschap’ nodig hebben voor hun sociale ontwikkeling en om persoonlijke groei door te maken. In contact komen met mensen is dan belangrijk. Dat kan soms schuren. Maar het moet ook gepaard gaan met een beetje liefde, spanning en conflict, want daar groeien mensen van.’

Is dat nostalgie naar het verleden, toen sterke gemeenschappen vanzelfsprekender waren?

‘Zeker niet. In een samenleving die tegelijkertijd vergrijsd en ontgroent dreigen mensen te vereenzamen. Er zijn veel tweeverdieners die minder tijd hebben voor vrijwilligerswerk. De afstand tussen burger en bestuur is de laatste decennia gegroeid. Juist dan heb je die gemeenschap nodig om voor elkaar te zorgen en kinderen in een veilige en sociale omgeving te laten opgroeien. Vandaar mijn en onze inzet voor campusomgevingen, multifunctionele accommodaties en ‘huizen voor de gemeente’, waar ontmoeten centraal staat en voorzieningen worden gecombineerd. Dat ondersteunt het samen leven en dat is waar het in ons werk vooral om draait. HEVO bouwt voor mensen,

“

Leefbaarheid begint met plekken waar mensen samenkomen; maatschappelijk vastgoed maakt die ontmoetingen mogelijk.

niet voor financieel rendement. Al moet een gebouw natuurlijk wel altijd te exploiteren zijn.’

Wat is de grootste uitdaging de komende jaren?

‘De verduurzaming. In de Klimaatwet zijn op een vrij abstract nationaal niveau doelstellingen vastgelegd voor de CO₂-reductie in 2030 en 2050. Maar hoe vertaal je dat op lokaal niveau naar concrete projecten en maatregelen? Wat zijn de duurzaamste oplossingen? En hoe meet je dat? Daar is nog veel discussie over en ook onze opdrachtgevers worstelen hiermee. Zij vinden het moeilijk om te bepalen wanneer ze het goed doen. Wij gidsen hen en helpen hen de juiste keuzes te maken.’

MICHIEL OTTO is directeur bij HEVO.

Naast zijn directieverantwoordelijkheden is hij in het bijzonder actief betrokken bij strategische (vastgoed-) vraagstukken van bestuurders in het maatschappelijk domein.

Meer weten?

Vraag Michiel Otto
E michiel.otto@hevo.nl
M +31 (0)6 51 83 32 53

SAMEN BOUWEN AAN EEN DUURZAME TOEKOMST

Maatschappelijke huisvesting moet een stuk duurzamer en toekomstklaar worden gemaakt. Bij HEVO zijn we ons bewust van onze rol in het bouwproces. Wij voelen maatschappelijke verantwoordelijkheid om aan duurzame en circulaire gebouwen te werken; bouwen zonder negatieve effecten voor toekomstige generaties. Wij zijn enorm gemotiveerd.

“

Wij beschouwen circulariteit als een ambacht. Het ambacht van deze tijd.

Visie

Circulariteit is bij HEVO een integraal onderdeel van de benadering van huisvestingsopgaven, van initiatief tot en met de exploitatie. We hanteren circulaire ontwerpprincipes en beschikken over de expertise om deze effectief in te zetten.

De afgelopen jaren werkten we hard aan het realiseren van onze visie. We leidden niet alleen experts op het gebied van duurzaamheid op, maar richtten ook een werkgroep circulariteit op die met veel enthousiasme onze kennis over circulair bouwen naar een hoger niveau tilde. Daarnaast namen we actief deel aan Platform CB'23(*), waar we bijdroegen aan het opstellen van leidraden. We delen onze expertise niet alleen binnen en buiten onze eigen organisatie, maar zijn ook betrokken geweest bij talrijke spraakmakende circulaire gebouwen. Dit is onder andere te zien in ons inspiratieboek over circulaire projecten, dat u aantreft op onze website.

Aangescherpte visie

Wij blijven inspireren en bijdragen aan een breder bewustzijn rondom duurzaamheid. We dagen onszelf uit om voortdurend te verbeteren en onze processen te verduurzamen. Vanuit deze passie hebben we onze visie op duurzaam en circulair bouwen herzien en aangescherpt. Deze visie delen we graag met u, omdat we geloven dat samenwerking en kennisdeling essentieel zijn voor het bouwen aan een toekomstbestendige wereld. Samen kunnen we de bouwsector transformeren en een positieve impact realiseren voor zowel mens als planeet.

Ambitieuze doelen

HEVO streeft ernaar om met een minimale impact op het milieu te bouwen, zodat toekomstige generaties niet worden belast door de keuzes die wij vandaag maken. Om onze visie kracht bij te zetten, formuleerden we ambitieuze doelen. Met deze doelen willen we onze opdrachtgevers inspireren om samen met ons die extra stap te zetten, gedreven door dezelfde motivatie. Met de blik op 2030 stelden we vier thema's vast:

In 2030:

1. hebben we onze niet-herbruikbare stoffen gehalveerd;
2. worden onze projecten volgens circulaire ontwerpprincipes gerealiseerd;
3. hebben wij een circulaire bedrijfsvoering;
4. zijn al onze projecten energieneutraal.

Eerste stappen

Om dit te bereiken zullen we ons nog intensiever inzetten en, zoals gebruikelijk, onze aanpak verder concretiseren. We beginnen met de volgende stappen voor 2025:

- We onderzoeken bij projecten in een vroeg stadium of renovatie met vergelijkbare functionaliteit een haalbaar alternatief kan zijn voor nieuwbouw.
- We dagen ontwerpteam uit om in projecten meer biobased en/of herbruikbare materialen toe te passen, met een minimum van 10% van de bouwkosten.
- We structureren het ontwerpproces en de uitvoering van nieuwe projecten volgens circulaire ontwerpprincipes, waarbij we in eerste instantie de leidraad circulair ontwerpen van Platform CB'23 volgen.
- We zetten in op energieneutrale gebouwen en moedigen onze procespartners aan om innovatieve oplossingen hiervoor te vinden.

In 2025 is circulariteit een integraal onderdeel van elk project, waarbij duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid centraal staan. Wat betreft het beperken van embedded carbon zetten we in op een gebouwkwaliteit die minstens 10% scherper is dan de wettelijke normen.

Verankeren én verbeteren

Met een focus op emissiearme bouwplaatsen en een voortdurende inzet op innovatie en duurzaamheid wordt elke huisvestingsopgave niet alleen gezien als een bouwproject, maar als een investering in de toekomst. De circulaire ambities van HEVO zijn stevig verankerd in onze bedrijfsvoering. Door voortdurend te streven naar verbetering, blijft HEVO vastberaden in haar missie om een positieve bijdrage te leveren aan een duurzame en gezonde wereld. We laten ons hierbij niet tegenhouden door beperkingen. We starten met de vraag: wat is er mogelijk binnen de gegeven kaders? Met een creatieve benadering en een duurzame mindset werken we toe naar ons ultieme doel. Namelijk gelukkige gebruikers in een toekomst die circulair is vormgegeven en leefbaar blijft.

Meer weten?

Vraag Winifred van den Bosch
E winifred.bosch@hevo.nl
M +31 (0)6 12 11 67 28

(*) Platform CB'23 is opgericht om tot nationaal gedragen afspraken te komen over circulair bouwen (CB).

EEN SCHOOL WAAR IEDEREEN WIL ZIJN

Na de zomervakantie opende in het Oude Dorp in Houten het Integraal Kindcentrum Van Harte de deuren. Hier bieden de Van Harte School en maatschappelijke kinderopvangorganisatie Kind&co ludens spelen, leren en ontwikkelen onder één dak aan. Basisschooldirecteur Martijn van Kooten vertelt over een proces vol onverwachte wendingen, dat uiteindelijk leidde tot een gebouw waar iedereen zichtbaar blij van wordt.

“

Voor het schoolplein zijn circulaire materialen uit het Oude Dorp gebruikt.

Meer weten?

Vraag Marijn Bax
E marijn.bax@hevo.nl
M +31 (0)6 12 46 85 99

Martijn was al eerder als directeur betrokken bij een nieuwbouwproject, maar dit proces bleek anders: 'Destijds was de gemeente in de lead. Nu lag het eigenaarschap bij ons als school. Dat brengt veel verantwoordelijkheid met zich mee. Een deel daarvan belegden we bij HEVO door middel van Risicodragend Projectmanagement. Dat leverde focus en scherpheid op, maar ook flexibiliteit. Ik ben heel positief over de constructieve houding als het gaat om de veranderende wensen die zich onderweg voordeden. Zo wilde de gemeente Houten na de ontwerpfasen toch van BENG naar ENG, en bleek toen de fundering al gerealiseerd was dat de kinderopvang binnen de gebouwcontour meer groepsruimten nodig had dan aanvankelijk gedacht. Daarnaast besloten we het schoolplein zelf te realiseren met de hulp van betrokken ouders. Dat zijn stevige veranderingen. Je kunt dan heel star zijn en wijzen naar het bestek en de opdrachtomschrijving, maar er werd juist altijd gedacht in oplossingen en snel geschakeld via korte lijntjes. Wat mij betreft is dat de beste basis voor een project van deze omvang.'

De nieuwbouw is pas enkele weken in gebruik, dus over klimaattechniek en kostenbesparingen op energie is nog niets te zeggen. Toch zijn er zeker al eigenschappen die positief opvallen, vertelt Martijn. 'Als je binnenkomt ervaar je rust, want de akoestiek is echt fantastisch. Grappig genoeg is dat óók een 'erfenis' van een verandering. In eerste instantie zouden in dit gebouw namelijk muzieklessen gegeven worden door een derde partij. Uiteindelijk zag de gemeente hiervan af, maar bij de architectenselectie was akoestiek al meegenomen als speerpunt. Daar profiteren we nu van. Verder voelt het hier heel huiselijk dankzij de natuurlijke kleuren en materialen en het vele groen. Aan de zorgvuldige afwerking van de tribunetrap in het hart van de school werd maanden gewerkt. Nu schittert deze als achtergrond op de nieuwe schoolfoto's.'

'Ik kan wel zeggen dat het gebouw echt bijdraagt aan werkgeluk', vervolgt Martijn. 'Tot nu toe is de teamkamer met dakterras mijn favoriete plek. De kamer nodigt uit om te ontspannen. Vanaf hier zie je precies hoe kinderen zich vanuit het centrale leerplein door de school bewegen. Maar naast rust is hier ook ruimte voor reuring: teamborrels hoeven nu niet meer buiten de deur! En ik ben niet de enige die enthousiast is. Na een bezoekje van collega's van onze scholenstichting zweefden we van de vele complimenten. Ze willen hier allemaal wel werken, dus over personeelstekort maak ik me geen zorgen. Datzelfde geldt voor het aantal aanmeldingen van leerlingen. En als zelfs in de weekenden het schoolplein goed gevuld is, dan weet je dat het goed zit.'

“

Bij uitdagingen werden oplossingen meteen getoetst bij de gebruikers.

RAVIJNJAAR 2026

Vanaf 2026 ontvangen gemeenten aanzienlijk minder financiële ondersteuning van het rijk. De daling van de rijksbijdragen wordt op dit moment geschat op ongeveer € 2,5 miljard. Lokale bestuurders en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zijn bezorgd over de gevolgen hiervan voor de gemeentelijke voorzieningen en daarmee de leefbaarheid. Hoe kunnen gemeenten een aantasting hiervan voorkomen? Zijn er mogelijkheden om hun eigen inkomsten te verhogen? Moeten ze in de toekomst anders omgaan met hun vastgoed? En biedt meer samenwerking met private partijen en/of andere gemeenten een uitweg? We legden aan drie experts vier stellingen voor.

Oplossingen

De bezuiniging op de gemeentefinanciën vanaf 2026 leidt onontkoombaar tot een vershraling van de gemeentelijke voorzieningen en daardoor een aantasting van de leefbaarheid in gemeenten. Dit is alleen te voorkomen door een verhoging van de eigen inkomsten van gemeenten via met name de ozb.

Rietveld: 'De uitwerking van het ravijnjaar zal per gemeente verschillen. Voor sommige gemeenten kan het meer betekenen dan een vershraling, en vragen om forse ingrepen. Het kan zijn dat gemeenten misschien stoppen met het aanbieden van sommige voorzieningen. Er zijn allerlei keuzes mogelijk. Je hoeft aan de opbrengstenkant ook niet per se de ozb te verhogen. Je kunt ook de toeristenbelasting verhogen of een nieuwe belasting invoeren, bijvoorbeeld forensenbelasting. Dat levert geen miljoenen op, maar daar kijken gemeenten wel naar. Verder kijken ze naar waar ze nog op kunnen besparen en of ze investeringen kunnen uitstellen. Het is vooral dingen niet of later doen; dat geeft ruimte om andere dingen wel of extra te doen. Gemeenten kijken dus naar een breed palet van mogelijkheden.'

Hennip: 'Voor veel gemeenten klopt deze stelling. Ik zie wel gemeenten die moeten bezuinigen op de openbare ruimte en cultuur, dan wel de ozb met 20 tot 30% verhogen. In de gemeente Krimpenerwaard staan we er financieel goed voor. Misschien dat sommige dienstverleningen wat naar beneden gaan, maar het blijft nog steeds een voldoende. Een veel grotere bedreiging voor de leefbaarheid in onze kernen is het beperkende ruimtelijk beleid van de provincie. Om op langere termijn vitaal te kunnen blijven, hebben wij aanwas nodig van jongere mensen en daarvoor moeten we kunnen uitbreiden. Voor nieuwe woonwijken en bedrijfsterrains hebben we misschien 2% nodig van ons hele buitengebied. Dat zou je als provincie toch niet moeten blokkeren.'

Van Esch: 'Ik verwacht dat het met de vershraling van de voorzieningen in Heusden wel mee zal vallen. Niettemin krijgen we zeker te maken met een fors financieel gat, dat we niet zomaar kunnen dichten. Om dat op te vangen, kijken we naar een combinatie van allerlei keuzes. Voorop staat dat we niet zo hard willen bezuinigen dat we zaken kapottrekken. Tegelijkertijd willen we verstandig vooruit blijven gaan en ruimte houden om nieuwe initiatieven te nemen. We zoeken de oplossing daarom in het draaien aan vele kleinere knoppen en een klein zetje geven aan enkele grotere knoppen. Dus ombuigen, investeringen uitstellen, goed nadenken over onze kerntaken en het verhogen van eigen inkomsten. Dat hoeft niet alleen de ozb te zijn, andere belastingen kunnen ook. Uitgangspunt is dat de burgers en bedrijven in Heusden er niet veel van moeten merken.'

“
We zoeken de oplossing in het draaien aan vele kleinere knoppen en een klein zetje geven aan enkele grotere knoppen.

Martijn van Esch

Omgaan met maatschappelijk vastgoed

Het herpositioneren van gemeentelijk vastgoed is noodzakelijk om, zeker op de langere termijn, kosten te besparen en de efficiëntie te verhogen. Denk aan het scherper prioriteren dan wel meer spreiden in de tijd van investeringen (bijvoorbeeld eerder in duurzaamheid dan in andere zaken, eerder in basisscholen dan in buurthuizen), later vervangen van vastgoed en/of de verkoop of herbestemming van overtollig gemeentelijk vastgoed. Zeker voor dit laatste is een goede analyse nodig van de echte kerntaken van de gemeente.

Hennip: 'De gemeente Krimpenerwaard investeert juist fors in maatschappelijk vastgoed. Wij werken nu nog vanuit vier vestigingen en bouwen één nieuw, duurzaam en circulair gemeentehuis. We verduurzamen sporthallen en investeren de komende vijf jaar € 120 miljoen in renovatie en nieuwbouw van schoolgebouwen. Onze goede financiële positie maakt het voor ons mogelijk te investeren op de langere termijn, juist ook om zo de exploitatielasten te kunnen verlagen.'

Rietveld: 'Dat gemeenten iets met hun vastgoed moeten, staat wel vast. En daar zijn ze ook mee bezig, waarbij ze kijken naar alle zaken die in de stelling worden genoemd. Of gemeenten veel overtollig vastgoed hebben, betwijfel ik. Ik denk niet dat daar financieel veel valt te halen. Hetzelfde geldt voor een analyse van de kerntaken. Sinds de decentralisaties hebben gemeenten er zoveel taken bij gekregen dat je nauwelijks nog van kerntaken kunt spreken.'

Van Esch: 'Onze vastgoedportefeuille is al slank en efficiënt, en deze dient natuurlijk ook een aantal maatschappelijke doelen. Het ravijnjaar is wel aanleiding om daar opnieuw kritisch naar te kijken. Doen we soms niet te veel of geven we soms niet te veel geld uit aan bepaalde zaken? Het aanbieden van sportvoorzieningen is bijvoorbeeld geen wettelijke taak van gemeenten. Dat is wel een invalshoek om te bekijken of we die voorzieningen overal in dezelfde mate in stand willen houden.'

Samenwerking met private partijen

Publiek-private samenwerkingen (PPS) en de inzet van innovatieve financieringsmodellen met private investeerders bieden een oplossing om het financiële gat vanaf 2026 te dichten.

Rietveld: ‘Het klinkt leuk en ondernemend, samenwerken met private partijen. In heel specifieke gevallen kan het misschien helpen, maar in het algemeen verwacht ik er geen heil van. Als een private partij het eigendom op zich neemt, zal zij afspraken willen maken over beheer en onderhoud. En uiteraard huur vragen. Sommige gebouwen zijn ook zo specifiek dat geen enkele private partij die zal willen exploiteren. Denk aan een theater; dat is nergens anders voor te gebruiken en de gebruikers zijn vaak ook nog afhankelijk van gemeentelijke subsidie.’

Van Esch: ‘Samenwerken is prima, maar dan vanuit een gemeenschappelijk doel en om risico's te delen, niet vanuit financiële overwegingen. Een gemeente kan meestal goedkoper geld lenen dan private partijen, dus puur financieel zie ik niet hoe samenwerken financiële voordelen kan opleveren. Want wat je aan huur betaalt, is waarschijnlijk hoger dan de kapitaallasten die de gemeente zelf kwijt zou zijn. Een publiek-private samenwerking bij maatschappelijk vastgoed ligt daarom niet voor de hand.’

Hennip: ‘Ik sluit me hierbij aan. Een private investeerder zal het nooit goedkoper kunnen dan de gemeente. Toch kan samenwerken met private partijen wel degelijk interessant zijn. Ik denk aan het exploiteren van een zwembad. Heeft een gemeente wel de expertise in huis om dat goed te doen? Misschien krijg je wel een betere voorziening als je de exploitatie overdraagt aan een commerciële partij. Het interesseert de burger helemaal niks of een ambtenaar de deur van het zwembad open doet, of iemand van een commerciële partij.’

“

In het algemeen verwacht ik geen heil van samenwerken met private partijen.

David Rietveld

Samenwerking met andere gemeenten

Intergemeentelijke samenwerking op het gebied van vastgoed kan schaalvoordelen opleveren en de financiële druk op individuele gemeenten verminderen.

Van Esch: ‘Ik zie daar niet zo snel de voordelen van. Vastgoed is vaak gekoppeld aan lokale doelen. Denk aan een dorpshuis of sporthal. Als je door samenwerking met andere gemeenten schaalgrootte wilt realiseren, gaat dat snel ten koste van die lokale functie. Bovendien zal de lokale politiek dit niet snel goedkeuren. Die wil graag dicht bij de burger blijven. Waar je wel naar moet streven, is een zo maximaal mogelijke benutting van je vastgoed. Andere gemeenten hanteren daar misschien slimme systemen voor en daar zou je van elkaar kunnen leren.’

“

Een steeds belangrijker doel is het organiseren van meer gezamenlijke slagkracht en uitvoeringscapaciteit.

Jurian Hennip

Hennip: ‘Ook hier vind ik dat je dit niet moet doen vanuit financiële redenen. Regionaal samenwerken vraagt om langetermijn-investeringen in gezamenlijke doelen en onderlinge relaties. Een steeds belangrijker doel is het organiseren van meer gezamenlijke slagkracht en uitvoeringscapaciteit. Het is niet de hoeveelheid middelen die in de komende decennia bepaalt hoeveel scholen of ander maatschappelijk vastgoed we kunnen bouwen, maar de hoeveelheid handjes, of beter gezegd het gebrek daaraan.’

Rietveld: ‘Intergemeentelijke samenwerking heeft ook een hoop nadelen. Je raakt zeggenschap kwijt en het vraagt om extra afstemming en besluitvorming. En voor welk type vastgoed biedt dit een oplossing? Je kunt denken aan een aantal kleine gemeenten die willen fuseren en dan besluiten dat ze een nieuwe voorziening willen, bijvoorbeeld een sporthal of bibliotheek, die ze in het midden van de gemeente neerzetten. In de praktijk betekent dat voor de meeste gebruikers dat ze langer onderweg zijn. Om te voorkomen dat de verslechterde financiële positie tot vershraling van voorzieningen leidt, kies je dan voor een oplossing die juist tot vershraling leidt. Dat kan toch niet de bedoeling zijn.’

Martijn van Esch is wethouder Financiën, Economie en Sport bij de gemeente Heusden. Deze gemeente in Noord-Brabant heeft ongeveer 46.000 inwoners. De grootste kernen in de gemeente zijn Drunen en Vlijmen met respectievelijk ruim 18.000 en circa 15.500 inwoners.

Jurian Hennip is gemeentesecretaris/algemeen directeur bij de gemeente Krimpenerwaard. Deze gemeente in Zuid-Holland heeft circa 58.000 inwoners. De gemeentelijke organisatie werkt nu nog vanuit vier vestigingen maar betreft in 2025 één nieuw, efficiënt en circulair gebouwd gemeentehuis in Bergambacht.

David Rietveld is coördinator Gemeentefinanciën bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Hij is specialist op het gebied van het Gemeentefonds en volgt kritisch het kabinetsbeleid voor de gemeentelijke financiering. De VNG bracht dit voorjaar een advies uit aan gemeenten over de meerjarenbegroting 2025-2028 en het anticiperen op het ravijnjaar.

REACTIE HEVO

Wij erkennen het belang van het herpositioneren van gemeentelijk vastgoed, vooral gezien de uitdagingen waar gemeenten in de toekomst mee te maken zullen krijgen. Het is van groot belang om kosten te besparen en de efficiëntie te verhogen, en we begrijpen de noodzaak van zorgvuldige afwegingen bij investeringen.

In tijden van krappe budgetten is het belangrijk om kritisch te kijken naar de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Welke panden ondersteunen de kerntaken en andere opgaves van de gemeente? Welke dragen bij aan de leefbaarheid van onze wijken? Een duidelijk maatschappelijk beleid en een goed accommodatieplan kunnen hierbij als leidraad dienen. Dit plan maakt de strategische doelstellingen van de gemeente inzichtelijk en verbindt deze aan specifieke vastgoedobjecten. Hierdoor ontstaat er een helder beeld van de waarde van elk gebouw, niet alleen in financiële zin, maar ook in termen van sociale cohesie, culturele diversiteit en economische vitaliteit.

Een goed accommodatieplan gaat verder dan alleen het in kaart brengen van vastgoed. Het biedt gemeenten handvatten om weloverwogen keuzes te maken over de toekomst van maatschappelijk vastgoed. Kan men een bepaald verzoek om huisvesting, dat uit de samenleving komt, honoreren? Is renovatie of nieuwbouw nodig? Zijn er mogelijkheden voor efficiëntere samenwerking met andere organisaties? Of is het wellicht beter om een pand af te stoten en de vrijgekomen middelen te besteden aan andere belangrijke doelen?

Op deze wijze kunnen juiste keuzes worden gemaakt en tijdig stappen worden ondernomen. Een impuls om nieuwe oplossingen te bedenken. Dit vereist specialisme maar ook proactief handelen en strategisch denken. Zo dragen we bij aan een veerkrachtige en duurzame toekomst voor het maatschappelijk vastgoed en de gebouwde omgeving.

Meer weten?

Vraag Michiel Otto
E michiel.otto@hevo.nl
M +31 (0)6 51 83 32 53

STANDAARDISATIE MET MAATWERK

Een school is meer dan alleen een plek om te leren, net zoals het bouwen van een school meer inhoudt dan simpelweg stenen stapelen. In de visie van HEVO draait een gestandaardiseerde aanpak niet alleen om fysieke modules; de grootste winst in tijd, geld en kwaliteit wordt behaald tijdens de voorbereidingsfase van een nieuw schoolgebouw. Met MijnSchool voor het primair onderwijs combineren we modulaire fysieke oplossingen (SMART engineering) met procesinstrumenten die zorgen voor een helder keuzeproces bij het vertalen van de droom en visie naar een schoolgebouw.

Met de gestandaardiseerde procesaanpak worden ontwikkelkosten lager. De onderwijsvisie wordt vertaald naar een op maat gemaakt, duurzaam schoolgebouw dat past bij de identiteit van de school en de omgeving, met een optimaal binnenklimaat.

“Want hoe groter en slimmer gedroomd, hoe groter en slimmer bedacht en uitgevoerd.

De vertaalslag van de droom en onderwijsvisie naar een toekomstbestendig gebouw staat centraal, waarbij we met beproefde huisvestingsconcepten het keuzeproces beter en slimmer maken.

Elke school vraagt om maatwerk, maar sommige oplossingen of concepten zijn zo goed dat ze breed toepasbaar zijn. De technische concepten bieden betaalbare, flexibele en onderhoudsvriendelijke oplossingen met circulair materiaalgebruik. Ze zijn onafhankelijk van fabrikant of leverancier, universeel toepasbaar.

Meer weten?
Vraag Wouter Houët
E wouter.houet@hevo.nl
M +31 (0)6 51 54 73 40

CONCEPTEN

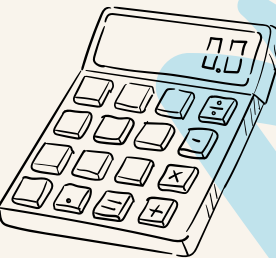
Ruimte voor
nieuwe inzichten

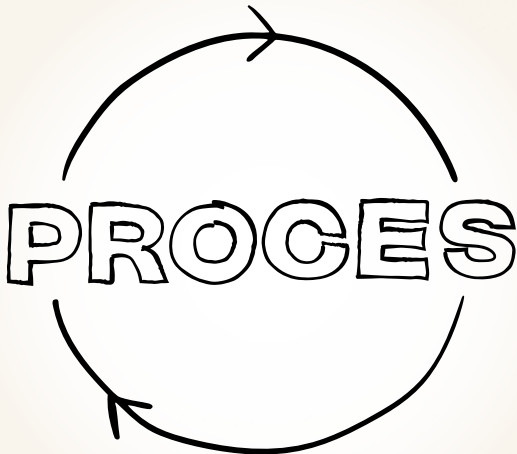
Maatwerk
oplossing

Technische
concepten

Visualisatie
en beleving

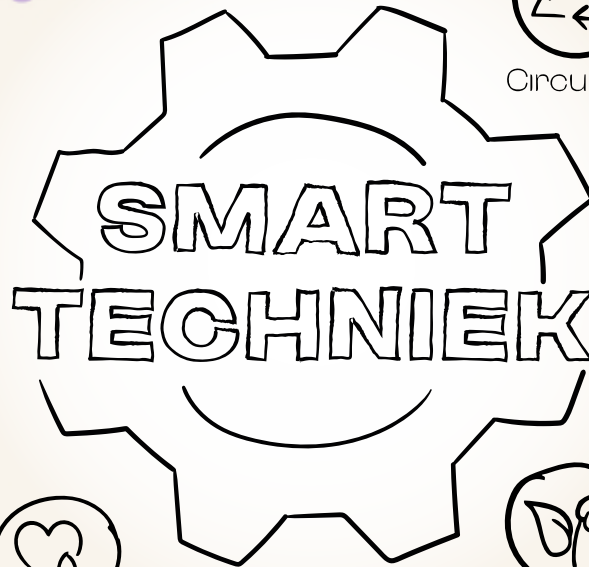
PROCES

Ervaring en
best practices

Kennis en
research

Gezond

Circulair

Flexibel

Groen

“

Mijn ervaring is dat onze huisvestingsconcepten helpen om weloverwogen keuzes te maken. Soms verrassend anders dan vooraf verwacht.

Wouter Houët

MIJNSCHOOL: DROMEN WAAARMAKEN.

LEEFBAARHEID VERGROTEN DOOR GEBRUIKERS TE BETREKKEN

EEFKE WINKELMOLEN

is adviseur en werkt dagelijks aan het ontwikkelen van huisvesting en accommodaties die niet alleen aan de behoeften van gebruikers voldoen, maar ook bijdragen aan een positieve levenskwaliteit.

De leefbaarheid van een wijk of stad is belangrijk voor de kwaliteit van leren, werken en leven. Die leefbaarheid wordt in grote mate bepaald door hoe gebruikers hun omgeving beleven en waarderen. Wanneer er nieuwe ontwikkelingen zijn rond faciliteiten zoals multifunctionele accommodaties, scholen, integrale kindcentra of bibliotheken, biedt dit een uitstekende gelegenheid om de wijk en omgeving te betrekken. Wij geloven namelijk dat de betrokkenheid van alle gebruikers en de omgeving van cruciaal belang is bij de ontwikkeling van maatschappelijk vastgoed.

Verbondenheid

Een gebouw is nooit een op zichzelf staand object. Het wordt gebouwd in een bestaande of nieuwe structuur, omgeving of cohesie. Een goed ontworpen gebouw – met aandacht voor deze structuur en sociale impact – weerspiegelt niet alleen de behoeften van de gebruikers, maar versterkt ook de betrokkenheid van de gemeenschap en de leefbaarheid van de omgeving. Samenwerking en interactie resulteren in een gebouw dat mensen een gevoel van verbondenheid biedt. Deze verbondenheid moedigt gebruikers en de gemeenschap aan tot positieve interacties en samenwerking. Zij zetten zich actiever in, leren elkaar beter kennen en creëren een warme, gastvrije omgeving waar zij samenkomen en samenwerken.

Contact met omwonenden en belanghebbenden resulteerde in het herzien van de gebouwuitgangspunten.

Toegevoegde waarde

In ons werkveld zien we dat het betrekken van gebruikers en de omgeving steeds vaker centraal staat bij het bepalen van uitgangspunten rondom huisvesting. Dit betekent echter niet dat financiële haalbaarheid, techniek en expertise minder belangrijk zijn geworden. Integendeel, deze elementen blijven essentieel. Het gaat erom meer toegevoegde waarde te creëren voor de omgeving waarin het gebouw zich bevindt. Door gebruikers en de gemeenschap actief te betrekken, kunnen we niet alleen beter inspelen op hun behoeften en wensen, maar ook een omgeving ontwikkelen die de sociale cohesie bevordert en bijdraagt aan de leefbaarheid van de wijk. Deze integrale benadering zorgt ervoor dat de gerealiseerde gebouwen niet alleen functioneel zijn, maar ook een positieve impact hebben op de gemeenschap.

Verhoogde tevredenheid

We betrekken alle belanghebbenden tijdens het ontwikkelingsproces van maatschappelijk vastgoed. Dit doen we door middel van inbreng, inspraak en samenwerking. Zo ontstaat een gebouw dat optimaal aansluit bij de wensen en behoeften van de gemeenschap en de gebruikers, met een verhoogde tevredenheid over de leef-, werk- en leeromgeving als resultaat.

Multifunctionele accommodatie

Recent besteedden we in een onderzoek naar het ontwikkelen van een multifunctionele accommodatie veel aandacht aan het betrekken van de gemeenschap bij het bepalen van de uitgangspunten. Dit soort accommodaties wordt tenslotte gebouwd voor de hele gemeenschap, en het succes ervan is afhankelijk van het gebruik door diezelfde gemeenschap. Gedurende het traject spraken we intensief met omwonenden en belanghebbenden om wensen en eisen op te halen. De resultaten van deze betrokkenheid boden een ander perspectief dan oorspronkelijk werd aangenomen. Dit leidde tot nieuwe kaders voor het project en resulteerde in een herziening van de gebouwuitgangspunten.

KORTE NIEUWSBERICHTEN

NIEUWBOUW RIWIS ZORG & WELZIJN APELDOORN GEOPEND

Voor 40 mensen met een zorg- en ondersteuningsvraag zijn nieuwe appartementen gerealiseerd, met als vertrekpunt meer zelfstandigheid en eigen regie. HevoFame heeft een natuurinclusief gebouw ontworpen, wat onder andere heeft geleid tot het plaatsen van nestkasten in de gevel. De appartementen worden omringd door gemeenschappelijke en ondersteunende ruimten, waaronder meegedachte gebouwbrede balkons met uitzicht op het naastgelegen winkelcentrum Anklaar en de royale tuin.

Meer weten? Vraag het bob.hebben@hevo.nl

RENOVATIE MONUMENT EN UITBREIDING CHRISTELIJK LYCEUM ZEIST OPGELEVERD

Het monument is in fasen grondig gerenoveerd en heeft een ultramoderne vleugel gekregen. De school heeft een optimaal binnenklimaat en voldoet aan de behoeften van het toenemende aantal leerlingen.

Meer weten? Vraag het marijn.bax@hevo.nl

NIEUWBOUW SCHOOL OP DE KOOGMOLEN- CAMPUS PURMEREND

Het nieuwe schoolgebouw voor de Purmerendse ScholenGroep zal gericht zijn op samenwerken en overzicht. Het compacte gebouw omvat vak- en theorielokalen die alle langs de gevel gesitueerd zijn en open leerpleinen, groepswerkplekken etc. In het gebouw is een grote theaterzaal opgenomen die ook door derden gebruikt kan worden.

Meer weten? Vraag het jos.ramakers@hevo.nl

DATA-ANALYSE VOOR STRATEGISCHE KEUZES SCHOLEN

Vaak wordt er over scholen gesproken op basis van onderbuikgevoelens, terwijl er veel waardevolle data beschikbaar is. Ons datateam maakt deze gegevens inzichtelijk door middel van visualisaties en analyses, waardoor strategische keuzes beter kunnen worden onderbouwd. Dit stelt ons in staat om heldere inzichten te bieden voor diverse data-gerelateerde vraagstukken, waardoor onderwijsinstellingen effectiever kunnen inspelen op de behoeften van de omgeving en leerlingen. Bovendien bevordert data-analyse een cultuur van bewijsgestuurd werken, waarin beslissingen zijn gebaseerd op feitelijke informatie in plaats van op aannames.

Meer weten? Vraag het mieke.kools@hevo.nl

Meer weten?

Vraag Eefke Winkelmolen
E eefke.winkelmolen@hevo.nl
M +31 (0)6 23 29 62 62

NIEUWBOUW VO-SCHOOL MET DRIE GYMZALEN

Het gebouw van het Vlietland College Leiden is verouderd, voldoet niet meer aan de huidige onderwijsvisie en leidt tot hoge energie- en onderhoudskosten. Daarom is een nieuw, modern schoolgebouw ontworpen, inclusief drie gymzalen. Het nieuwe gebouw zal een inspirerende en open leeromgeving bieden die beter aansluit bij de behoeften van de school. De bouw start medio 2025.

Meer weten? Vraag het henrie.berg@hevo.nl

REVITALISERING AMSTELPLEIN UITHOORN: EEN VERNIEUWD WINKELHART VOOR HET DORP

Als eerste fase in de herontwikkeling van winkelcentrum Amstelplein heeft HevoFame in samenwerking met Achmea Real Estate de revitalisering van de winkelpassage afgerond. De herontwikkeling richt zich op een samenhangend concept van wonen, winkelen, ontmoeten, zorg en diensten, waarbij de passage tot een verbindend, toegankelijk en vriendelijk hart van het gebied is getransformeerd. HevoFame is verantwoordelijk voor het projectmanagement, de architectuur, BIM-modellering, logo-ontwikkeling, huisstijl en signing van het winkelcentrum.

Meer weten? Vraag het rene.lolkema@hevo.nl

HOE ZIET HET IDEALE KANTOOR ERUIT?

Het ideale kantoor is geschikt voor alle relevante functies en activiteiten van een organisatie, waarvan in onze beleving de vier belangrijkste zijn: Cocreatie, Ontmoeten, Concentratie en Overleggen. Wij noemen dit het COCO-kantoor. Mensen komen er graag naartoe om te werken en er heerst een positieve, energieke werksfeer.

Meer weten? Vraag het willem.adriaanssen@hevo.nl

HEVO INTERIM

HEVO Interim biedt tijdelijke ondersteuning in de bouw- en vastgoedbranche: deskundige en betrokken huisvestingsadviseurs en projectmanagers die direct inzetbaar zijn bij het ontwikkelen en implementeren van doordachte plannen en het efficiënt managen van processen.

Meer weten? Ga naar www.hevointerim.nl of vraag het janine.hest@hevo.nl

ANTONIUSSCHOOL IN KLEIN-ZUNDERT OPGELEVERD

De nieuwbouw betreft een basisschool met 13 klaslokalen, een speellokaal en ondersteunende functies. Het duurzame, compacte ontwerp van het schoolgebouw biedt maximale ruimte voor een groene omgeving in het hart van het dorp. Rondom het schoolgebouw is een openbaar speelterrein aangelegd, dat dient als de centrale speelplek voor Klein-Zundert.

Meer weten? Vraag het bart.duijzings@hevo.nl

KOM NAAR DE STUDIEDAG 'HOE BOUW IK EEN MFA?'

Ontdek inspirerende inzichten en praktische tips voor het realiseren van multifunctionele accommodaties. De studiedag is gepland voor medio 2025, de definitieve datum wordt later vastgesteld.

Aanmelden is mogelijk via info@hevo.nl

VERBOUWING GEMEENTEHUIS LAND VAN CUIJK

De gemeente Land van Cuijk heeft het grootste oppervlak van alle gemeenten in Noord-Brabant. Het gemeentehuis in Boxmeer wordt verbouwd tot een moderne, toekomstbestendige huisvesting die medewerkers ondersteunt en samenwerking bevordert, zodat inwoners, bedrijven en partners zich welkom voelen. De oplevering zal plaatsvinden in december 2024, waarna gestart zal worden met diverse inrichtingscomponenten en inhuizen. De opening van het gemeentehuis zal medio 2025 plaatsvinden.

Meer weten? Vraag het michael.louter@hevo.nl

HEVO EXPERTISECENTRUM

Het HEVO Expertisecentrum, dat zich richt op het ontwikkelen, borgen en toetsen van kennis op het gebied van techniek, kosten, onderhoud, beheer en duurzaamheid, heeft een speciale installatieopleiding ontwikkeld voor alle HEVO-collega's.

Meer weten? Vraag het rob.kersten@hevo.nl

NIEUWBOUW GILDE VAKCOLLEGE TECHNIEK GORINCHEM OPGELEVERD

Het Gilde Vakcollege is de grootste vmbo-techniekschool van Nederland en biedt een breed scala aan techniekonderwijs. De nieuwbouw van meer dan 10.000 m² omvat theorielokalen, leerpleinen en een praktijkomgeving. Hiermee biedt de school de mogelijkheid voor een volledige ontwikkeling naar technisch vakmanschap. HEVO was verantwoordelijk voor het locatieonderzoek, het opstellen van het Programma van Eisen en het projectmanagement van de ontwerpfasen en de realisatiefase.

Meer weten? Vraag het mark.vanstraten@hevo.nl

SLOOP, UITBREIDING EN RENOVATIE SPECIAAL ONDERWIJS DE BODDE TILBURG

Eind 2024 start de gedeeltelijke sloop van een vleugel van SO De Bodde, een school die gespecialiseerd is in het onderwijs aan leerlingen van 4 tot 12 jaar met een verstandelijke beperking. In mei 2025 start de renovatie (inclusief gymzaal) en uitbreiding van het gebouw, waarbij twee nieuwe bouwlagen worden toegevoegd op de locatie van de gesloopte vleugel. HEVO is zowel bij de sloop als bij de renovatie en uitbreiding betrokken.

Meer weten? Vraag het lizet.geertsma@hevo.nl

CURSUS 'HOE BOUW IK EEN INCLUSIEVE SCHOOL?'

De cursus 'Hoe bouw ik een inclusieve school?' behandelt belangrijke vraagstukken over inclusief onderwijs. Gedurende deze cursus worden waardevolle ervaringen en kennis gedeeld en worden casussen en de visie op inclusief onderwijs besproken.

Meer weten? Vraag het lizet.geertsma@hevo.nl

NIEUWBOUW BAANBREKERS WAALWIJK

De nieuwbouw van Baanbrekers, de gecombineerde uitvoeringsorganisatie voor sociale zaken en sociale werkgelegenheid van de gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk, wordt in 2025 opgeleverd. Het betreft een compact, groen, duurzaam, circulair, modulair en gezond gebouw waarin alle bedrijfsonderdelen worden samengebracht. 'Het gebouw weerspiegelt de organisatie die we willen zijn: transparant en vriendelijk, sober en doelmatig, duurzaam en toekomstbestendig', aldus Ad van Oudheusden, directeur van Baanbrekers.

*Meer weten?
Vraag het mark.peters@hevo.nl*

NIEUWBOUW GOLFBAD OSS

De plannen voor de nieuwbouw van het Golfbad in Oss vorderen gestaag. De UAV-GC-aanbesteding, georganiseerd door HEVO in een 'bouwteam', is eind 2023 succesvol afgerond. Samen met het winnende team van Burgland Bouw wordt, op basis van het door HEVO opgestelde Programma van Eisen, het ontwerp ontwikkeld. HEVO verzorgt, in opdracht van de gemeente Oss, het contractmanagement. Bovendien is HEVO aangesteld als overall project-leider voor de drie deelprojecten: de gebiedsontwikkeling, de ontwikkeling van het gebouw en de exploitatie van het zwembad. De gemeenteraad zal medio 2025 besluiten over de realisatie van het project.

*Meer weten?
Vraag het willem.adriaanssen@hevo.nl*

UNIEKE SAMENWERKING SPECIAAL EN REGULIER ONDERWIJS

De Bossche Vakschool richt zich sterk op praktijkgericht vmbo-onderwijs en biedt veel ruimte voor praktische opdrachten voor zowel vmbo-basis als vmbo-kader. Het Dieze College is gespecialiseerd in voortgezet speciaal onderwijs (cluster 4). De scholen werkten al op kleine schaal samen en er ontstond de vraag of het mogelijk was om beide scholen in één gebouw onder te brengen, zodat ze inclusiever onderwijs kunnen aanbieden. Naar aanleiding van deze vraag heeft HEVO een inpassingsstudie uitgevoerd. Hieruit bleek dat gezamenlijke huisvesting zowel onderwijskundig als ruimtelijk wenselijk is, waardoor beide scholen gebruik kunnen maken van elkaars expertise en faciliteiten, terwijl ze hun eigen bedrijfsvoering behouden.

*Meer weten?
Vraag het linda.krose@hevo.nl*

LEEFBAARHEID IN DE WIJK: SAMEN ANDERS DENKEN EN DOEN

De leefbaarheid van onze wijken is een gezamenlijke verantwoordelijkheid die vraagt om innovatieve samenwerking. De ADDO-aanpak – Anders Denken, Doen en Organiseren – biedt een waardevol kader om (complexe) vraagstukken in zorg, welzijn en wonen effectief aan te pakken. Het belangrijkste kernprincipe van deze aanpak is de menselijke maat. De inwoners van deze wijken zijn niet slechts bewoners, cliënten of patiënten, maar nemen zelf regie over hun leven. Beroepskrachten sluiten daar waar nodig op aan.

ADDO start altijd vanuit een maatschappelijke urgentie. De aanpak die we daarbij gebruiken is radicaal eenvoudig en bestaat uit drie ogenschijnlijk simpele vragen: Wat wil je? Wat kan? Wat heb je nodig? Met de eerste vraag vergroot je eigenaarschap, de tweede geeft heldere kaders en perspectief en de laatste nodigt uit tot gelijkwaardige samenwerking. Door dus niet uit te gaan van het aanbod, maar te acteren op de vraag, dragen mensen actief bij aan de leefbaarheid van hun omgeving.

BART BAKKER is eigenaar van Anders Denken, Doen en Organiseren (ADDO). Hij ambieert transitie in de zorg voor zowel gemeenten als instellingen zó vorm te geven dat de mens daadwerkelijk en duurzaam centraal staat. Meer informatie en praktijkvoorbeelden van ADDO zijn te vinden in het boek 'Anders denken, doen en organiseren; Missiegedreven innovatie vanuit het sociaal domein', dat hij in co-auteurschap schreef.

Dat klinkt misschien als een open deur, maar dat is het helaas niet. Het systeem is nu namelijk zo ingericht dat het sociale domein wordt 'afgerekend' op het aanbod (lees product) dat iedere organisatie afzonderlijk moet leveren, in plaats van het effect dat samenwerken kan opleveren. Door dit om te draaien creëer je een enorm sterke basis voor gezamenlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid. Dat vereist wél dat we buiten de traditionele grenzen van onze eigen organisaties denken. Hiervoor is een basis van vertrouwen en wederzijds begrip nodig op iedere laag.

Het principe van actieleren, oftewel leren door te doen, is daarbij cruciaal. We zetten projecten op, reflecteren op de resultaten en passen aan waar nodig. Hierbij maken we helder onderscheid tussen inhoud en proces. We vertrouwen op de expertise die inwoners en beroepskrachten meebrengen en laten de vraag bepalen welke expertise er nog meer nodig is. Door te evalueren op het proces zie je wie er doet wat men zelf heeft afgesproken. Deze leercultuur stelt ons in staat om snel in te spelen op de behoeften van de wijk. Het andere bijkomende voordeel is dat we geen ideeën achter een bureau hoeven te bedenken, maar de vraag waar behoefte aan is ook daar ophalen waar die nodig is.

WE ZIJN ERIN GESLAAGD OM VAN DE BRANDWEERKAZERNE EEN ECHTE THUISBASIS TE MAKEN. VOOR VRIJWILLIGERS ÉN DE GEMEENSCHAP.

Roland Beekman, teamleider incidentbestrijding NoordOost van Brandweer Flevoland